

Pokušení neliberální demokracie v postkomunistické Evropě

Abstrakt

Tato práce se věnuje konceptu neliberální demokracie. V obecné části poskytuje nástin debaty, ze které se tento koncept zrodil. Popisuje rozdíl mezi koncepty liberalismu a demokracie a zároveň vysvětluje, jak jsou spolu spojeny. Popisuje také pojem defektních demokracií politologa Wolfganga Merkela. V rámci této části také stručně nastiňují ústavněprávní debatu o konceptu neliberální demokracie.

Ve zvláštní části se pak aplikuje Merkelův teoretický rámec na případ Polska a Maďarska. Smyslem je ověřit, zda se v daném časovém období jednalo o liberální demokracie. Zkoumaným časovým obdobím je moment, kdy v Polsku strana Právo a spravedlnost a v Maďarsku strana Fidesz získaly dostatečné většiny na to, aby mohli provádět rozsáhlé institucionální změny ve svých zemích. Zkoumaná období končí chvílí, kdy vůči těmto zemím byl aktivován článek 7. odst. 1 Smlouvy o Evropské unii.

Práce ve zvláštní části sleduje strukturu Merkelových kritérií. Rozebírá, nakolik byl v obou zemích zachováno volební právo a svobodný přístup k moc, zda jsou to volení zástupci, kdo v zemi přijímá politická rozhodnutí, zda existuje vzájemná kontrola mezi institucemi a jakým způsobem může státní moc zasahovat do autonomní sféry občanů.

Docházím k závěru, že ani Polsko ani Maďarsko nebylo ve zkoumaném období liberální demokracií. V Polsku vláda neutralizovala ústavní přezkum svého vládnutí. V daném období ho tedy považuji podle Merkelovy typologie defektních demokracií za delegativní demokracii. V Maďarsku došlo v daném období nejen k demontáži soudního přezkumu na ústavní úrovni, ale také k omezení občanských práv jejich obyvatel. Maďarsko tedy vykazuje jak příznaky delegativní tak i neliberální demokracie. Stojí za zmínku, že Polsko potřebovalo daleko kratší dobu k tomu, aby si ho všimlo mezinárodní společenství.

Z práce vyplývá, že maďarský premiér Viktor Orbán sice sliboval boj proti některým hodnotovým východiskům liberalismu za současného zachování liberálních svobod, ve skutečnosti ale došlo v jeho zemi i k oslabování konstitučního liberalismu.

Klíčová slova: neliberální demokracie, právní stát, liberalismus, defektní demokracie